

SOEUR SOURIRE
Of: Leven en dood van Gods
eendagsvlieg

Versie 3
Louis J.A. van Beek

16 juli 2013

Louis J.A. van Beek
Voltaplein 38-I
1098 NS Amsterdam
+31 6 25 077 477
vanbeekL@telfort.nl

SOEUR SOURIRE vertelt het meeslepende verhaal van Jeannine Deckers, een eenvoudige maar intelligente Belgische bakkersdochter, die na een van liefde gespeende jeugd besluit om het klooster in te gaan. Aangemoedigd in haar muzikale talent neemt ze haar eigen liedjes op en scoort totaal onverwacht als Zuster Glimlach een wereldhit met het lieflijke *Dominique*. De non met de gitaar wordt in korte tijd een begrip, waar zelfs The Beatles en de Rolling Stones tijdelijk voor moeten wijken. Maar bij die ene monsterhit blijft het. Uit het klooster getreden, terug in de harde wereld, blijkt dat niemand meer op haar zit te wachten. Behalve de belastingdienst. En haar jeugdvriendin, Annie.

Een klassiek drama, waarin succes geen graadmeter blijkt te zijn voor geluk, vraagtekens worden geplaatst bij de hebzucht van de katholieke kerk en waarin het accepteren van het feit dat je een eendagsvlieg bent een harde noot is. Dromen, hoop en rigoureuze keuzes bepalen haar leven en, uiteindelijk, haar dood. Een voor iedereen herkenbaar verhaal over de opkomst en ondergang van een fenomeen.

De cursieve citaten aan het begin van enkele scènes zijn afkomstig uit de Nederlandstalige tekst van *Dominique*.

HET EINDE

We zien een grasveld. We zien een non in een wit habijt onder een boom zitten. Het is Soeur Sourire. Ze speelt zacht wat gitaar. Dan horen we een harde overgang naar de (lelijke) discoversie van DOMINIQUE uit 1982. Ze luistert er als versteend naar. De muziek stopt. Ze is opgestaan en spreidt haar armen.

Ik omhels u.

Mesdames et Messieurs.

Soeur Sourire omhelst u.

Ik omhels u in bitterheid en droefenis.

De discoversie.

Het moest na al die magere jaren eindelijk mijn comeback worden.

Dominique - Électronique - nique - nique, stond er op de hoes van het singletje.

Er was een filmpje bij gemaakt.

Ik liep door de ruïne van een kathedraal, met mijn gitaar.

Niet meer in habijt natuurlijk.

In een fijne rode pull, het kruisje nog wel zichtbaar.

Een wereldberoemde non was ik geweest, een kloosterlinge, en dat zou ik in de ogen van het publiek altijd blijven.

Ik had mezelf gezocht.

Ik had mezelf anders genoemd.

Ik had de liefde gezocht, en gevonden.

Ik had God gezocht, en ik twijfelde nog altijd.

Maar ik wist wel wie ik was.
Ik was Soeur Sourire.
Ik ben Soeur Sourire.
De zingende non.
De lachende non met de gitaar.
De oprechte non wilde het nog één keer proberen.
Ik had er vertrouwen in, ik hoopte tegen de klippen op.
Op een comeback.

Een non in een videoclip.
Ik playbackte een schaduw.
Het werd een fiasco.

Annie had het bedacht.
Zij sprak hardop uit wat ik al maanden en maanden en maanden in
mijn hart voelde.
Dat we genoeg hadden gevochten.
Tout simplement.
We waren gebroken.
Wat moesten we nog?
Niemand zat nog op me te wachten.
Emotioneel waren we kapot.
En financieel.
L'argent, l'argent...
Het slijk der aarde, maar wij hadden het niet.
Zelfs geen druppel slijk.
Duizend francs, *par si, par la*, gekregen van wat we nog overhadden
aan vrienden.

Daar konden we het niet mee redden, en terugbetalen konden we het al helemaal niet.

Niemand had ons nog nodig.

Annie miste haar werk, met de kinderen, de verschoppelingen.

En ik miste mijn liedjes, *mes chansons*.

Mijn liedjes die niemand nog wilde horen.

Ik leefde alleen nog voor haar.

En zij voor mij.

Ik leefde nog net.

Ik leed nog meer.

Geen ideaal meer, behalve God.

Maar die voedt ons niet.

Zou hij ons vergeven hebben?

Hij kan ons toch niet in de steek laten?

De duisternis werd te dicht.

We zijn begraven in gewijde grond, dat wel.

Een paar dagen waren we al dood.

We hadden onze brief aan de advocaat verstuurd, we hadden het zorgvuldig gepland.

De brief zou aankomen als er niets meer aan te doen viel.

Al onze spulletjes hadden we keurig verpakt, met etiketjes erop wat voor wie was.

Al mijn trofeeën, alles wat nog over was, mijn dagboeken.

Ma guitarrre, Soeur Adele.

Met cognac namen we ze in.

Slaappillen.

Pijnloos.

We lagen samen op bed, naast elkaar, klaar om te vertrekken.

In de val begon het sterven.

Het was genoeg geweest.

Tout simplement.

Soeur Sourire zingt haar wereldhit:

DOMINIQUE

Dominique, nique, nique
S'en allait tout simplement,
Routier, pauvre et chantant
En tous chemins, en tous lieux,
Il ne parle que du Bon Dieu,
Il ne parle que du Bon Dieu

A l'époque où Jean Sans Terre, d'Angleterre était le roi
Dominique notre père, combattit les Albigeois.

Dominieke nieke nieke
Trok eenvoudig er op uit
Gods naam bezong hij luid
Iedere stad en ieder oord
Hoort van hem alleen Gods woord
Hoort van hem alleen Gods woord

Op een keer stapte hij zingend blootsvoets door de distels
heen
En zijn gids, het was een ketter, werd daardoor bekeerd
meteen

Dominique, Dominique
Der zog fröhlich in die Welt

Zu Fuß und ohne Geld
Und er sang an jedem Ort
Immer wieder
Gottes Wort
Immer wieder Gottes Wort

Ohne Pferd und ohne Wagen zog er durch Europa hin
Denn die Armut war ihm heilig, sie war seines Lebensinn

Dominique, nique, nique,
Over the land he plods along
And sings a little song
Never asking for reward
He just talks about the Lord
He just talks about the Lord

One day in the budding Order there was nothing left to eat
Suddenly two angels walked in with a load of bread and
meat

Dominique, nique, nique, over the land he plods along
And sings a little song
Never asking for reward
He just talks about the Lord
He just talks about the Lord

Dominique, mon bon Père, gardes-nous simple et gais
Pour annoncer à nos frères la vie et la vérité

Dominique, nique, nique
S'en allait tout simplement,
Routier, pauvre et chantant
En tous chemins, en tous lieux,
Il ne parle que du Bon Dieu,
Il ne parle que du Bon Dieu

(Spaans Portugees Italiaans Russisch)

DE STER/HET BEGIN

*'In zijn dromen zag Dominicus alle predikers der aard'
Beschermd door Maria's mantel hadden zij zich daar vergaard'*

Ingetreden was ik.

Plat liggend op de koude kapelvloer trouwde ik met God.

Mijn gelofte van kuisheid, mijn verbond met *le Seigneur*.

Dáárvoor was ik naar Fichermont gegaan, dat was mijn diepste wens.

Om daarna op missie te kunnen gaan.

Als ik het waard bleek.

Papa et maman waren er niet.

Het belangrijkste moment in mijn jonge leven en mijn ouders waren er niet.

Ik deed alsof het me niets deed.

Annie was er wel.

Annie was er uiteindelijk altijd.

Soeur Adele noemde ik haar.

Ma guitarre.

Eerst had ik haar af moeten geven.

In het Spartaanse regime van het klooster was geen plaats voor frivoliteit, voor zoiets werelds als een gitaar.

Maar na alle beproevingen, alle regels, alle beperkingen was het genoeg.

Ik had iets nodig om me te uiten.

Mijn hoofd tot bedaren te brengen.

Mijn hart te vullen met muziek, *ma musique*.
Dat kon met mijn Soeur Adele.
Ik zei het moeder overste.
Ze was streng, ze wilde het niet, maar ze zag mijn wanhoop.
Ze gaf toe.
Ik mocht haar terug, mijn gitaar.
En in de tuinen kwam ik tot rust.
Onder de bomen beroerde ik haar snaren.
De akkoorden kwamen als vanzelf.
Sol – Do – Sol – Mi – Sol – Do
Sol – Re – Sol.
En de tekst diende zich aan.
Ik zat tenslotte in een dominicanessenklooster.
Het onschuldige, lieve verhaal van Dominiek.

LES MESSIEURS DE PHILIPS

In een volkswagenbusje reden we door Brussel.
Naar de platenstudio, naar *les messieurs de Philips*.
We waren onder ons.
Het busje was de wereld, wij waren het al.
Toen we uitstapten brak de zon door de wolken heen.
Onze habijten wapperden in de wind.
Alsof wij de frisse wind waren die de kerk zou veranderen.
Alsof wij de nieuwe tijd waren.
Giechelen als meisjes op schoolreisje, als meisjes van de scouting.
Berenjong, zo werd ik genoemd.
Bij de scouts had ik me goed gevoeld, en nu voelde ik me goed.

Alles was geregeld door moeder overste en *les messieurs de Philips*.
Vijf nonnen aan de balie van een platenstudio.
Technici, muzikanten, arrangeurs, al die mensen voor mij aan het werk.
Het was...
Het was...
Incroyable.

Ik zong mijn liedjes, mijn *Chants de lumière: Alléluia, Dominique, Fleur de cactus, Résurrection, Entre les étoiles, Une fleur...*
Samen met mijn eigen koortje van zusters.

Ze hadden er lucht van gekregen toen er een filmploeg een reportage

over ons en Fichermont had gemaakt.
Dat jonge nonnetje, met die liedjes, dat leek hen wel wat.
De kerken liepen leeg, de kloosters ook.
Dit was de manier om meer kandidaat zusters te trekken.
Was het niet goed voor het klooster om belangstellenden iets aan te kunnen bieden?
Nu zouden we het PR noemen.
In mijn naïviteit zag ik de geldlust en de begeerte van de zakenmannen natuurlijk niet.
Het klooster zag het wel.
Maar zij dekten zich in en lazen de kleine lettertjes.
Verkopers van dromen.
Mijn gelofte van armoede kwam iedereen goed uit.
Alle opbrengsten gingen naar Fichermont.
Maar de meeste opbrengsten gingen *naturellement* naar Philips.
Zij namen toch het risico?
Zij gaven ons toch deze uitgelezen kans?
Ik dacht er niet over na.
Ah, l'argent, l'argent...

In de studio voelde ik me goed.
Dat was mijn habitat.
Daar kon ik mezelf zijn, zingen, van geluk, van de natuur, van liefde, van God.
Het stond erop in een vloek en een zucht.
Zonder vloek dan.
Alleen met de andere talen had ik moeite.
Tussen het gegiechel door moest ik me in allerlei bochten wringen

om het er goed uit te krijgen.

Der zog fröhlich in die Welt...

Der zog...

Der zog fröhlich...

Maar het lukte.

Het lukte.

We waren trots, we waren voldaan.

Mijn gezicht mocht niet op de hoes.

Dat zou maar afleiden van de boodschap.

Van Le Seigneur.

Het ging niet om mij, het ging om iets hogers.

Er was een foto gemaakt van mij, op de rug gezien, met Soeur

Adele.

Stijlvol.

En toen enkele weken later een stapel echte platen werd bezorgd
voelden we ons als kinderen zo blij.

We mochten ze uitdelen aan bezoekers en postulanten, en *les
messieurs de Philips* zorgden voor de rest.

Ik bleef een mysterie, en ik ging weer aan het werk, in de keuken, in
de tuin.

Il faut cultiver notre jardin.

Zo was dat.

Het leven ging door.

En ik had geen enkel idee van wat me nog te wachten stond.

MAMAN

*'Op een keer stapte hij zingend blootsvoets door de distels heen
En zijn gids, het was een ketter, werd daardoor bekeerd meteen'*

Er was een nooit geheelde wond.

Ik sprak er alleen over met pater Quelled.

Hij luisterde, hij luisterde wel.

Er was die voortdurende neerslachtigheid.

En later de talloze therapeuten die allemaal dachten dat ze mijn geest konden helen.

Maman kon niet liefhebben, kon mij niet liefhebben.

Vergeven moet ik het haar, maar ik kan het niet.

Ik kon het toen niet, ik kan het nog steeds niet en ik zal het nooit kunnen.

Iedereen is de uitkomst van zijn opvoeding.

Dus zij zal geen liefde hebben gehad van haar moeder.

Maar dat verschoont haar toch niet?

Ze zag mij niet.

Ze wilde mij niet zien.

Ze wilde me eigenlijk helemaal niet.

Elle n'était pas là, pas pour moi.

En als ze er wel was hoorde ik haar gillen, schreeuwen, krijsen.

Tegen papa, tegen mij.

Elk woord van haar klonk als een snauw.

Maar nooit als er klanten bij waren, dat kon natuurlijk niet.

Les clients.

De middenstander houdt altijd de schijn op.
Dat het goed gaat, dat we vrolijk zijn, dat er voorspoed is, dat de
bakkerij een succes is, dat we een harmonieus gezin waren, met het
aangenomen nictje er ook nog bij.
Hoe hard ze ervoor moesten werken, dat wisten alleen wij.
Slaan deed ze bijna nooit, zo wijs was ze wel.
Maar ze sloeg wonden, wonden in mijn ziel.

Mijn dagboek las ze.

Mon journal intime.

Ik zag het, het lag net even anders onder mijn matras, ik wist precies
hoe ik het teruglegde.

Ik haatte haar toen ik dat had ontdekt.

Ik haatte haar.

Haatte ik haar?

Dingen die haar niet aangingen, waar ze niets mee van doen had.

Ze mocht niet, waar haalde ze het lef vandaan?

Ze wist dat ik het wist.

Ik liep naar beneden en ze zag het in mijn ogen.

Ze wist het, dat ik wist dat zij het wist.

Maar ze zei niets.

Ze liep naar de winkel, ze moest een taart verkopen, er stonden
klanten, *les clients!*, de klant had haar aandacht nodig, de klant kreeg
haar aandacht, zo moest dat.

En toen was het moment voorbij.

We konden het er niet meer over hebben.

We leefden verder met wat we wisten van elkaar.

Maar erover praten, *non*.

Het laatste restje vertrouwen was weg.
Vanaf dat moment schreef ik nooit meer wat ik werkelijk voelde.
Ook niet in het klooster.
Niet in mijn dagboek.
Dat kon altijd gelezen worden door iemand die het niet aanging.
Het ging niemand wat aan, ik was mijn eigen censor.

Ze schold op haar eigen moeder, dat het een rotwijf was.
Maar ze zag niet dat ze haar eigen moeder was geworden.
Is dat niet de vrees van elke dochter, dat ze haar eigen moeder wordt?
Ik wilde dat niet, ik moest daaruit breken, ik moest vluchten.
En ik moest ergens heen met mijn gevoel.
Mijn eigenaardige gevoel, dat ik niet kon thuisbrengen.
Natuurlijk had ik wel een vriendje gehad.
Maar *maman* vond hem niets.
Natuurlijk niet.
Had ik anders verwacht?
Het moest altijd om haar draaien, zij had het moeilijk.
Zij werkte zo hard, zij had een moeilijke man, een zwijgzame man,
zij moest het eigenlijk allemaal alleen doen, wat had ze nou aan mij
als ik met zo'n jongen thuiskwam, *ça ne vaux rien*, zag ik dat dan
niet?

Gelukkig was daar Annie.
Annie Pecher.
Mijn jeugdvriendin, die er altijd voor mij was.
Mijn moeder was er niet.

Ze stuurde me op jeugdkamp.

Met de scouts.

Met Annie.

Mijn lieve vriendin Annie.

Annie.

Ma petite Annie.

We hadden het fijn.

Er was kameraadschap, er was verbondenheid, er was plezier, er was geluk.

Jeugdig geluk.

Nu zou ik het liefde noemen, maar toen wist ik dat niet.

Toen mocht dat ook niet.

L'amour interdit.

En toen wilde ik dat niet.

Dat kon ik helemaal niet aan.

Ik was opgevoed met een ideaal, met het ideaal van God.

Man en vrouw.

Adam en Eva.

Maria en Jozef.

Abraham en Sara.

En daar geloofde ik ook in.

Daar wilde ik in geloven.

Zag ik mezelf trouwen met een man?

Zag ik mezelf als bruid van God?

Het einde van de jaren vijftig, in Wallonië.

Brussel was misschien wel een bruisende stad, maar niet voor mij.

Pas pour moi.

Brusselend Brussel was vrij en vrolijk, maar ik voelde me naar en
neerslachtig.

Ik moest verder zoeken...

Ik zocht naar mezelf, naar haar, naar God, naar wat dan ook.

Je voulais être aimé.

Geliefd zijn, door wie dan ook.

Wat mijn moeder mij niet gaf moest ik ergens anders vinden.

Waar moest ik heen met dat onbestemde gevoel?

Waar kon ik heen?

Waar was er een gemeenschap van vrouwen die iets gezamenlijks
hadden?

Naar het klooster.

Waar anders?

Annie was ontroostbaar.

Maar ik moest.

Ik zocht eenheid, ik zocht een doel, ik zocht liefde.

L'amour, l'amour...

Wie omhelst mij?

*Soeur Sourire zingt voor Annie, nadat ze heeft besloten het klooster
in te gaan:*

ZIE ME GRAAG

Doe wat je wilt, ik hou je niet tegen
Ik hou je niet tegen, ik laat je begaan
Ga maar jouw weg en laat mij maar zoeken
Ik wil toch nergens tussen staan

Zoek naar jezelf, en hoop iets te vinden
Vind een gevoel dat zekerheid heet
Doe wat je wilt, ik neem wel wat afstand
Voel wat je wilt, maar voel niet compleet

Zie me graag, zie me graag
Dat is alles
Alles wat ik vraag
Meer verlang ik niet van jou
Meer kan niet van een vrouw
Zie me graag zie me graag
Van nu
Van nu tot vandaag

Vind iets terug, vind wat je kwijt bent
Vlieg uit je veilig, benauwende nest
Doe wat je wilt, ik hou je niet tegen

Doe wat je wilt, voor mij is het best

Laat me onzeker, en doe wat je goeddunkt

Ik wil je laten, met alle plezier

Ik weet niet of ik ooit nog terug zal keren

Alles is vaag, en ik hou me fier

Zie me graag, zie me graag

Dat is alles

Alles wat ik vraag

Meer verlang ik niet van jou

Meer kan niet van een vrouw

Zie me graag zie me graag

Van nu - van nu tot vandaag

Zie me graag, zie me graag

Dat is alles

Alles wat ik vraag

Meer verlang ik niet van jou

Meer kan niet van een vrouw

Zie me graag zie me graag

Van nu - van nu tot vandaag

EEN STER

*'Oh, Dominicus, goede vader, houd ons blij, eenvoudig, fris
Om het mensdom aan te tonen wat het ware leven is'*

Hoe kon ik een ster zijn?

Ik wilde mezelf zijn, dat was alles.

Een ideaal had ik.

Superster werd ik genoemd, de pers had mij lief.

Dat hadden ze nog nooit eerder meegemaakt, een non in een habijt die een hit scoorde, met zo'n lief liedje, waar ging het eigenlijk over, ach wat deed het ertoe, ze klonk zo lief en zo puur, *la voix de cristal*.

Op nummer 1 in de hitparade, in Amerika nota bene, in de Billboard Hot One Hundred.

Dat had niemand verwacht, en ikzelf al helemaal niet.

Nu zijn het andere vlinders die naar het vuur vliegen en verbranden.

De eendagsvuurvliegjes van vandaag aan de dag.

Talentedjachten van hier tot in de hemel.

Toeters, bebrilde jury's, hinnikende paarden, draaiende stoelen.

Elk jaar een nieuwe ster, een nieuw fenomeen, een nieuwe melkkoe voor de platenmaatschappij.

Ik werd een hit, ondanks mezelf.

J'étais un succès.

Un succès fou.

Ik vloog naar het licht.

Ik fladderde naar de zon.

Ik droomde tot voorbij de stralen, tot voorbij het vuur.

Ik verbrandde niet.

Niet meteen.

Ik hield de Beatles van nummer 1 af, en Elvis, en The Rolling Stones.

Rocksterren verslagen door een non, kom daar nu nog eens om.

Maar ik wist het niet.

Ik wist van niks.

Binnen de veilige muren van het klooster zat ik.

Ze hielden het voor me verborgen, ze dachten: Dat kan dat domme nonnetje toch helemaal niet aan, *pas du tout!*

Maar dat domme nonnetje belde met haar Annie.

Stiekem, in het bureau van moeder overste.

Je hebt een hit.

Tu es une sensation!

Een mysterie, de mensen hunkeren naar je, je moet het geheim onthullen!

Ik wist niet wat ik hoorde.

J'étais stupéfait.

De telefoon zou ik uit mijn handen hebben laten vallen als niet net moeder overste binnen was gekomen.

Als versteend stonden we tegenover elkaar.

Ze had al nauwelijks lippen, en nu verdwenen die helemaal naar binnen.

Haar mond was nog maar een streep.

Ze wist dat het geen zin had iets te ontkennen.

De deur naar de wereld was opengezet.

Later zei Annie: 'Je staat op 1 in Amerika!'

Zelfs dat werd voor me verborgen gehouden.

Nederig moest ik zijn.

Maar er was succes, er was een hit, *ik* was een hit en niemand kon mij nog tegenhouden om daarvan te gaan genieten.

Gods woord wilde ik verspreiden, en dit was mijn manier.

Een mens heeft meer aan bewondering dan aan brood.

Ik wilde oogsten.

Deed ik het voor God?

Deed ik het voor mezelf?

Ik wist het niet.

Ik wilde zingen wat ik wilde geloven.

Laat mij geloven wat ik zing.

Laat mij geloven op mijn manier.

Laat mij zingen.

WAT IS EEN NAAM?

‘Jongens, meisjes vol van geestdrift luisteren naar dit nieuw geluid’

Ik had het altijd al een bespottelijke naam gevonden.

Soeur Sourire.

Aan kindjes hadden ze mijn liedjes laten horen, en aan hen gevraagd hoe deze lieve zuster dan wel heten moest.

Ik heb altijd gehoopt dat kinderen meer fantasie zouden hebben.

Altijd geweten.

Het moet ze ingefluisterd zijn, door moeder overste, door *les messieurs de Philips*.

Soeur Jolie.

Soeur Chantante.

Soeur Lunettes.

Soeur l’Oiseau.

Soeur Gouine.

Soeur Sourire.

Soeur Sourire.

Dat allitereert zo prettig.

Ik klonk als een Suske en Wiske titel.

Suske en Wiske en de Zingende Zuster.

Eerst mocht ik studeren, in Leuven.

La capitale de la Bière.

Daar zag ik Annie weer terug.

Ze had zich in honderd bochten gewrongen om bij me te zijn.

Annie et moi.

Mijn oversten hadden het besloten, dat ik godsdienstwetenschappen
ging studeren.

Samen met Zuster Cécile.

Fichermont had een huisje gehuurd.

Ik voelde me vreemd, en vrij.

Niet meer standaard bij het krieken van de dag opstaan.

Uitslapen, ik was vergeten wat dat was.

Een refter, ik wist niet wat ik meemaakte.

Uitgelaten jonge mensen, vol van het leven.

Een eerste sigaret!

Mijn eerste sigaret!

Soeur Cigarette!

Ik giechelde in mijn Dominicaanse huisje.

Een rokende non, dat kon toch eigenlijk niet?

En ze zingt:

GENIETEN

Geef me nog een sigaretje
Dan rook ik mij de wereld in
Geef me nog een Blonde Leffe
Dat geeft me moed, dat geeft me zin
Geef me nog een sigaretje
We roken ons de wereld in

Genieten mag van God
Genieten mag van God

Geef me nog een sigaretje
Ik voel me goed, ik voel me puur
Geef me nog maar eens een Stella
Dan breek ik door de kloostermuur
Geef me nog een sigaretje
Geef me lust, en geef me vuur

Genieten mag van God
Genieten mag van God

Geef me nog een sigaretje
Dat is alles wat ik wil
Geef me vuur, geef mij een stekske
Dat is alles wat ik wil

Laat me roken tot ik blauw zie
We spreken, en dan zijn we stil

Genieten mag van God
Genieten mag van God

Ik vond mijn medestudenten interessanter dan mijn hele studie.
Samen op café, goede gesprekken voeren over het leven, over God,
over een nieuwe tijd.
Over wat wij konden doen om de mens te bevrijden.
Om vrouwen te bevrijden.
Daar op café broeide het al in mijn hoofd dat ik andere liedjes wilde
zingen dan het lieve Dominique.
Zo kinderlijk als dat klonk...
Plume de radis...
Fleur de cactus...
Spruitje, radijs...

De lessen waren... de lessen, maar dit was het echte leven, dit was
anders.
Mijn geest neigt naar verbeelding, naar kunst.
Niet naar de logica van de wetenschap.
Het was me allemaal zo abstract.
Ik wilde liever optreden voor een jong publiek.
Ze overtuigen van mijn geloof.
Natuurlijk kwamen mijn medestudenten erachter wie ze in hun
midden hadden.
Soeur Sourire!
Op hun universiteit!
Plotseling moest ik tientallen handtekeningen uitdelen.
Ik gloeide van trots, en voelde me tegelijk schuldig.
Dit was toch in strijd met de nederigheid die me werd geleerd in
Fichermont?
In ons huisje deden we verder.

Met asbakken en Stella.

Ik had steeds meer moeite om de weekenden terug te gaan naar
Fichermont.

Daar mocht ik interviews geven, voor het Katholieke Nieuwsblad.
Daar mocht ik een cameraploeg te woord staan, in alle
bescheidenheid.

The Ed Sullivan Show.

Een non in een Amerikaanse talkshow.

Alles voor de kerk.

Maar het leven lokte.

En mijn twijfel verscheurde me.

DE LEKENZUSTER

Ik kon het niet meer.

Het leven in een gemeenschap, ik was het zo beu.

Het zicht op de horizon werd me ontnomen, ik leefde onder een stolp.

In Leuven had ik de waarde van vriendschap gezien.

Herontdekt.

Ik dacht dat te vinden in het klooster, maar dat bleek een illusie.

Leuven was de katalysator van mijn nieuwe gevoel.

Leuven had mij laten proeven van het leven, en Fichermont wilde me dat weer ontzeggen.

Het was nota bene hun eigen idee geweest.

En de veranderingen die ik zag, de ideeën die ik had over een modern geloof, een open klooster, werden genegeerd.

Mijn beloftes waren hernieuwd, terwijl de twijfel al aan me knaagde.

Ik stevende af op een onvermijdelijke keus.

En dus trad ik uit.

Lekenzuster werd ik.

Het werd mij verboden om mezelf nog langer *Soeur Sourire* te noemen.

Daar had ik voor getekend.

In mijn haast om zo snel mogelijk het klooster uit te vliegen had ik die kleine lettertjes natuurlijk niet gelezen.

Het was niet de eerste keer.

Kleine lettertjes zijn blijkbaar niet aan mij besteed.

Grote brillen wel.

Wie had verwacht dat Fichermont zo gehaaid was?

L'argent, l'argent...

Ik had het kunnen weten.

Ik had het moeten weten.

Maar ach, ik was ervan af.

Ze konden me niet verbieden mezelf opnieuw uit te vinden.

Mezelf te hernoemen.

Luc-Gabriel.

Dat was tenslotte mijn kloosternaam geweest.

Een jongensnaam, *oui oui*.

En ik schreef nieuwe liedjes.

Ik was vrij.

La pilule d'or.

De gouden pil, de bevrijding voor de vrouw.

Niemand die meer over mijn schouders meelas of het allemaal wel
godsvruchtig genoeg was.

De oude Soeur Sourire was dood.

Dat zong ik.

Elle est morte, Soeur Sourire

Elle est morte, il était temps.

En ze zingt:

IK WIL DE WERELD

Ik wil de wereld
De ganse wereld
De wereld is van mij
De wereld wacht op mij
Geef mij de wereld
Ik wil de wereld

Ik breek uit de muren
Ik vecht me weer vrij
Ik sloot mezelf op, maar
Ik ben weer van mij

Ik wil de wereld
De ganse wereld
De wereld is van mij
De wereld wacht op mij
Geef mij de wereld
Ik wil de wereld

Niet langer in duister
Bij zusters van God
Ik zing voor mijn mensen
Dat is nu mijn lot

Ik wil de wereld
De ganse wereld

De wereld is van mij
De wereld wacht op mij
Geef mij de wereld
Ik wil de wereld

Ik mocht op tournee naar Canada.

Optredens waar alles mis ging.

Waar de kerk vóór was gaan liggen.

Mijn boodschap van de vrije moraal was niet gewenst.

De geplande concertzalen werden verruild voor smoezelige cabarets,
gruizige cafés en dubieuze nachtclubs.

Een mens heeft dan wel iets nodig om op de been te blijven.

Ik sleepte me erdoorheen, ik werd op het podium geduwd nadat ik
mijn kalmeringstablet had geslikt.

Lauwe respons uit de zalen.

Oui, mijn impresario ging er met het geld vandoor.

Oui, l'argent, l'argent...

Het is zo cliché dat het bijna grappig is.

Een wrang voorbeeld voor al mijn navolgers.

Ma peine d'artiste is van alle tijden.

Berooid en beschaamd vloog ik terug naar Annie.

Een ervaring en een verslaving rijker.

Op een non zonder habijt zat niemand meer te wachten.

Ik had mijn hit gehad.

Mijn roem was als ether vervlogen.

De ether had me bedwelmd, het succes had me in een roes gebracht.

Ik wilde geliefd zijn, ik wilde mijn carrière voortzetten,
vervolmaken.

Stralen, in al mijn verlegenheid.

Maar mij restte de vergetelheid.

Als Icarus fladderde ik naar de zon.

Als een *papillon*.

Mijn vleugels waren al verbrand voor ik halverwege was.

Dat wist ik nog niet.

Ik wist het niet, en later wilde ik het niet weten.

Zo ging dat.

Zo gaat dat nog steeds.

Zo zal het altijd gaan.

Ik ben de oer-eendagsvlieg.

DE VERBODEN LIEFDE

En zelfs toen we samen waren was ik alleen.
We waren twee minetten voor de omgeving.
Twee samenwonende vrouwen, dat kon niet anders.
Maar ik was nog steeds getrouwd met God.
Ik kon het niet.
Onze verzengende liefde zomaar consumeren.
Terwijl iedereen dacht dat wij alles deden wat God verboden had bad ik om een uitweg.
L'amour!
L'amour!
Wat kon er mis zijn met de liefde?
Het oneindige geduld van Annie.
Haar werk gaf haar veel.
Maar niet alles.
Ze was er altijd voor me.
In goede en slechte dagen.
Ze wachtte geduldig af.
Lijdzaam bijna.
Soms kon ik haar wel voor haar kop slaan.
Ze dwong me niet, het was mijn eigen doorbraak.
Er zou geen bliksemschicht uit de hemel neerdalen om ons te straffen.
De wereld zou niet vergaan.
Mijn schuldgevoel zou niet groter worden dan het al was.
En dus kwam het ervan, nadat ik er al die jaren over had gedroomd.
Over haar had gefantaseerd.

Het was...

Het was...

Incroyable.

De smaak van ware liefde.

L'amour interdit.

Een verboden vrucht.

Maar *nom de Dieu*, wat smaakte die goed.

Ze ademde zo warm.

En terwijl ik van haar genoot, van de liefde genoot, wist ik dat alles
eindig was.

Ze zingt:

STER

Ik doe mijn best om blind te zijn
Om even niets te zien
Ik doe gedwee mijn ogen dicht
En tel dan zacht tot tien
Ik doe mijn best om doof te zijn
Ik doe mijn oren dicht
Om niet te hoeven luisteren
Naar vrees in mijn gezicht

Jij bent de hemel in mijn hel
Mijn hel die leven heet
Jij bent mijn kleine grote beer
Mijn brandende komeet
Ik kan het niet, ik kan het niet
En toch heb ik je lief
In mijn val sleep ik je mee
En toch heb ik je lief

Lichtjaren van mij ben jij
Zo onvoorstelbaar ver
Mijn liefde voor jou is zoals
Een zacht stervende ster
Ik kan het niet, ik kan het niet

Dichtbij en toch zo ver
Toi et moi, het kan niet zijn
Een zacht stervende ster

Ze vouwt haar handen, prevelt en bidt.

Het duurde zo lang voor ik het mezelf had toegestaan.

C'était trop tard.

De monsters in het bos waren al bezig me te verslinden.

PAPA

Hij was de beste bakker van de buurt.

Een volleerd *patissier*, die wist hoe je een heerlijke taart moest bakken.

Hij wist wat de mensen wilden, maar voedde ze ook stiekem op.

Minder suiker, meer chocolade.

Voor de smaak.

En altijd met zorg en met liefde.

Dat was het belangrijkste.

Met zorg, en met liefde.

Je moet zeer precies zijn, weten hoeveel suiker, *comme si comme ca*, dat gaat niet, zorgvuldig je hoeveelheden afwegen, geen gram teveel en geen gram te weinig.

Escoffier was zijn grote held in de keuken.

Die had hem geleerd hoe hij moest koken.

Een man in de keuken, terwijl mijn moeder vloekend de winkel kuiste.

Maar Escoffier maakte geen chocoladetaarten.

Die maakte mijn vader.

De beste, de mooiste, de lekkerste.

Hij kon er uren mee bezig zijn.

Een zachte, romige en toch stevige taart moest het zijn.

Met de beste ingrediënten.

175 gram zachte boerenboter, en wat extra voor invetten.

175 gram lichtbruine basterdsuiker.

175 gram zelfrijzend bloem.

3 eieren.

3 eetlepels stroop.

40 gram gemalen amandelen.

40 gram cacao.

1 snuifje zout.

En voor het glazuur natuurlijk.

225 gram pure chocolade, in stukken gebroken.

225 gram boter, in dobbelsteentjes.

55 gram donkere, ongeraffineerde suiker.

1/2 theelepel vanille extract.

En 5 eetlepels romige volle melk, ongepasteuriseerde, vers van de koe.

Dat was zijn geheim, dat hij alleen aan mij verklapte.

Verwarm de oven voor op 180°C.

Vet de bodems van 2 bakblikken in met boter en bedek ze met bakpapier.

Doe voor de chocoladeglazuur, chocolade, suiker, boter, de melk en vanille extract in een steelpan met dikke bodem.

Laat al roerend smelten, giet in een kom en laat afkoelen.

Dek af en laat 1 uur in de frigo koud worden.

Het moet nog smeerbaar zijn.

Klop boter en suiker in een kom licht en luchtig.

Klop er geleidelijk de eieren door.

Roer er de stroop en gemalen amandelen door.

Zeef de bloem, het zout en de cacao boven een aparte kom en spatel dit door het mengsel.

Voeg indien nodig een beetje water er aan toe: het moet van de lepel aflopen.

Schep het mengsel in de 2 bakblikken en bak ze 30-35 minuten.

De cake moet veerkrachtig aanvoelen en een in het midden van de cake gestoken dunne breinaald moet er schoon uitkomen.

Laat de cakes 5 minuten in de bakblikken afkoelen en stort ze vervolgens op de rooster om volledig af te koelen.

Bestrijk 1 afgekoelde cake met de helft van het glazuur en leg de cakes op elkaar.

Smeer de rest van het glazuur met draaiende bewegingen over de bovenkant en zijkanten van de cake.

En dan is verdere versiering niet meer nodig.

Het mag, de klanten vroegen er soms om, iets met geslagen room, een naam in letters van zoete witte vanillecrème.

Joyeux anniversaire.

Félicitations.

Maar papa zei: hoe puurder hoe beter.

Een strakke chocolade laag, meer heeft een goede taart niet nodig.

Smakelijk!

Zijn tarte au chocolat was perfect, een godsgeschenk.

Ik zocht God, maar mijn papa had hem gevonden.

In zijn taart.

Het was het eerste dat ik deed.

Toen ik weer samen met Annie was.

Recht het klooster uit, richting *l'amour*.

Ik maakte papa's chocoladetaart.

Voor haar.

En voor mij.

Pour nous deux.

HET VERVAL

*'Op een dag zaten Dominicus en zijn broeders zonder brood
Toen een groep van stralend' eng'len verse broden hen aanbood'*

Belasting.

Taxe.

Een woord zonder poëzie.

Altijd zoek ik de poëzie.

Ik moest belasting betalen op inkomsten die naar het klooster gegaan
waren en waar ik nooit een franc van gezien had.

Woedend was ik op Fichermont.

Al mijn miljoenen, ze waren verdampt.

In missieprojecten gepompt.

Maar er zal ook wel een diamanten bisschopsring van zijn
aangeschaft.

Of twee.

Voor mij was alles verdwenen.

Een paar platen voor kinderen mocht ik nog maken.

Toen was het afgelopen.

Les messieurs de Philips rentenierden van mijn opbrengsten.

Een incidenteel optreden voor een kerk, nauwelijks genoeg betaald
om de reiskosten te vergoeden.

De schulden, *les debts*.

Ze werden steeds groter.

Ze stapelden zich op.

Op een zeker moment heeft zoiets zulke groteske vormen

aangenomen dat het bijna voor te lachen was.

De verwarming niet aan kunnen doen omdat je de gasrekening niet meer kunt betalen is niet echt voor te lachen.

Naar de pillen grijpen omdat je de spanning niet meer aankunt is niet echt voor te lachen.

De vreselijkste ruzies maken met de enige mens die echt om je geeft is niet echt voor te lachen.

De rekening van de apotheek zo hoog zien oplopen dat je niet meer weet waar je het zoeken moet is niet echt voor te lachen.

De koning aanschrijven met het verzoek om kwijtschelding van de belastingschuld is niet echt voor te lachen.

Een depressie proberen te bestrijden met drank, kalmeringstabletten en nog meer drank is niet echt voor te lachen.

Erachter komen dat de persoon die je je geld toevertrouwde om aan goede doelen te schenken met de noorderzon is vertrokken is niet echt voor te lachen.

Opgelicht, geen enkel bewijs, de wanhoop, dat is niet echt voor te lachen.

Over de grond kruipen van ellende, in het diepste, diepe zwart, het leed uitbraken, de pijn, *la douleur, la douleur, la douleur...*

Nee, dat is niet echt voor te lachen.

Ik zag mezelf in een benauwde Brusselse discotheek staan, als promotie voor mijn nieuwe single.

Mijn nieuwe single?

Mijn enige single.

Een tape van *Dominique-Électronique*.

En Soeur Adèle.
Opgeschoten jongeren met wie ik niets meer te maken had.
Ze joelden, om mij dacht ik eerst nog.
Maar ik was niet belangrijk, ik was niemand.
Op mij regende het dicobal-lichtjes.

Hoort u mij?
Hoort u mij?
Hoort u mij?
C'est moi, Soeur Sourire!

Er viel niet veel meer te lachen.
Mon sourire n'était plus là.
Mijn glimlach was bevroren tot grauwe grimas.
En de groep stralende engelen die ik duizenden keren had bezongen
ging aan onze deur voorbij.
God wist ons niet meer te vinden.
Il était disparu.
Wij waren er nog.
Annie et moi.
Ik was er nog.
Maar ik wilde niet meer.
Je ne pouvais plus.

En Soeur Sourire zingt, nadat ze haar pillen heeft geslikt met een paar flinke glazen cognac:

ALS

Als niets meer te genieten valt

Doe dan het licht maar uit

Als wormen van cynisme kruipen

Onder ieders huid

Als niets meer zacht en zoetig is

Alleen maar grauw en hard

Als kleuren maar verwateren

Tot ondoordringbaar zwart

Als stiltes al zijn uitgestorven

Door muren van geluid

Als niets meer te genieten valt

Doe dan het licht maar uit

Als mensen elkaar haten

Doe dan het licht maar uit

En geen verschil meer zichtbaar is

Als ik mijn ogen sluit

Als duisternis regeren moet

Altijd en overal

Als dood en haat hun hoogtij vieren

Ellende en verval

Als liefde is verworden

Tot niet te schieten buit

Als mensen elkaar haten
Doe dan het licht maar uit

Als ik niets meer te zeggen heb
Doe dan het licht maar uit
Een vrouw die elke dag nog enkel
Tegen borsten stuit
Als ik alleen nog zagen kan
Een wrevelig, oud mens
Een vrouw vol met verwijten
Zonder hoop of wens
Als ik een zeur geworden ben
Gods bittere bruid
Als ik niets meer te zeggen heb
Doe dan het licht maar uit

HET GRAFSCHRIFT

Soeur Sourire spreidt haar armen opnieuw en zegt:

Ik omhels u.

Wie omhelst mij?

De dag van mijn afscheid was het besloten.

Ik moest nog ruim een half miljoen francs uitgekeerd krijgen.

Dat was meer dan genoeg geweest om alle schulden te voldoen.

Om verder te leven.

De ironie.

Het was te laat.

J'ai vu voler son âme à travers les nuages.

Dat was mijn *épitaphe*, mijn grafschrift.

Ik zag haar ziel door de wolken vliegen.

De ziel van Soeur Sourire.

Mijn ziel vloog er achteraan.

Mijn ziel, haar ziel, dat was één geheel.

Met de ziel van Annie.

Mijn leven was een allesomvattende melancholie.

Ach.

Ah oui.

In de eeuwigheid bezien valt het allemaal wel mee.

Ik ben er nog altijd.

Ik zal er altijd zijn.

Mijn liedje leeft voort.

Dominique, nique, nique...

Ik omhels u.

Soeur Sourire omhelst u.

C'est tout.

Fini; fini.

EINDE

Louis J.A. van Beek
Amsterdam/Gent/Asti, december 2011 – juli 2013